

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10901550>

O‘ZBEKISTONNING INVESTITSION MUHITI

Yusupov Ne‘matillo Saidturaevich

Andijon iqtisodiyot va qurilish instituti

“Tarmoq iqtisodiyoti” kafedrasida assistenti.

***Annotatsiya:** Tezida hozirgi sharoit va so‘nggi paytlarda amalga oshirilgan islohotlar O‘zbekistonda ishbilarmonlik muhiti, investitsiya muhiti bo‘yicha va xorijiy investorlarning mamlakatimiz sa‘y-harakatlariga ishonchi o‘rganildi va tahlil qilingan. Bundan tashqari, alohida ijobiy mutaxassislik ning xorijiy davlatlar, jumladan, Markaziy Osiyo mintaqasining ayrim mamlakatlari mumkin O‘zbekiston tomonidan yaqin kelajakda o‘zining keyingi yo‘nalishida amalga oshiriladi islohotlar muhokama qiladilar. va qulay sarmoya iqlim hisoblanadi a uchun zaruriy shart barqaror rivojlanmoqda iqtisodiy rivojlanish, jalb qilish investitsiyalar hududlar va tarmoqlarga, tadbirkorlik faolligini oshirishga qaratilgan.*

***Kalit so‘zlar:** Markaziy Osiyo, investitsiya, intensiv, potensial, axborot-kommunikatsiya, inflyatsiya.*

2017 yilda, baham ko‘ring to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy sarmoya jami sarmoya ni tashkil etdi uchun 20,4%, bilan kattalashtirish; ko‘paytirish ning 40,7% dan oldingi yil. In shartlari ning poytaxt intensivlik, hisoblangan tomonidan xalqaro mutaxassislar, O‘zbekiston hisoblanadi a jozibali mamlakat uchun xorijiy bevosita sarmoya. respublika hisoblanadi orasida 2016/2017 yillarda tartibga solish orqali biznes faoliyatini yaxshilashda eng yaxshi natijalarga erishgan mamlakatlar ishbilarmonlik muhitini yaxshilashga qaratilgan islohotlar. Biroq, bir qator uchun mamlakat reyting qiymatlari ko‘rsatkichlar emas yuqori yetarli, investorlarning investitsion faolligini

pasaytiradi va ichida konteksti Jahon o'yinchilarining yangi ishlab chiqarish loyihalariga sarmoya kiritishdan qayta yo'naltirilishi, ayniqsa, salbiy ta'sir ko'rsatmoqda biznesni qayta tashkil etish va qayta qurish. Shunday qilib, global investitsiya siyosatining hozirgi sharoitlari talab qiladi muhim sa'y-harakatlar uchun jalb qilish sarmoya ichida rivojlanmoqda iqtisodiyotlar, shu jumladan O'zbekiston, tomonidan yaratish eng qulay sarmoya iqlim.

Potensial investorlar mamlakatdagi investitsiya muhitining sifatini odatda turli ma'lumotlarni o'rganib, kuzatib boradilar analitik, tadqiqot kompaniyalari va agentliklari. Dunyo Bankning Biznes yuritish reyting hisoblanadi keng tarqalgan orasida ular. Reyting ko'rsatkichlari aks ettiradi biznes muhitining rivojlanish darajasi, turli mamlakatlarda biznes yuritish uchun zarur bo'lgan ichki sharoitlarni yaratish jarayonini rivojlantirish va investitsiyalarni jalb qilish. Ishbilarmonlik muhitining yuqori reytingi mamlakatda eng ko'p yaratilganligini anglatadi qulay sharoitlar iqtisodiy rivojlanish uchun.

Bunga hujjatlarni rasmiylashtirish vaqtini va ularning sonini qisqartirish, xarajatlarni qisqartirish bo'yicha olib borilgan keng ko'lamli ishlar yordam berdi ushbu tartib-qoidalar bilan bog'liq bo'lib, "yagona oyna" xizmatlarini tashkil etish, kreditni qayta yo'naltirish tufayli institutlar kichik va xususiy tadbirkorlik sub'ektlarining ehtiyojlarini to'liq qondirish, valyuta ayirboshlashni liberallashtirish davlat organlari faoliyatida bozor, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari organlar va boshqalar. Indikativ natijalar soliq va majburiy to'lovlarni hisobga olgan holda soliqqa tortish ko'rsatkichi reytingini yaxshilash bo'yicha amalga oshirilgan ishlar to'g'risida chegirmalar, shuningdek, korxonalariga ma'muriy yuk. Agar ushbu ko'rsatkich bo'yicha 2013 yil reytingida mamlakat tartiblangan 161, in reyting ning 2018 - allaqachon 78 joy.

O'zbekiston ega a muhim tanasi ning qonunlar va qoidalar maqsad qilgan da himoya qilish biznes va sarmoya jamiyat. Asosiy qonunchilik tartibga soluvchi musobaqa o'z ichiga oladi Qonun yoqilgan Musobaqa va Cheklovlar ning Monopolistik faoliyat (2016), "Raqobat to'g'risida", "Tadbirkorlik faoliyati

erkinliklarining kafolatlari to'g'risida"gi qonunlar Faoliyat, Xususiy shaxslar to'g'risidagi qonun Korxonalar (2003 yil, oxirgi marta 2017 yilda yangilangan), Investitsiyalar to'g'risidagi qonun Faoliyat va a soni farmonlar, qarorlar va ko'rsatmalar.

2016 yil oxirida O'zbekiston hukumati biznesni yaxshilash va tartibga solish zarurligini ochiq tan oldi va hali ham murakkab, ko'pincha bir-biriga zid va to'liq mos kelmaydigan investitsiya qonunchiligi. xalqaro normalar. Ba'zi hollarda hukumat korxonalardan farmonlar yoki ko'rsatmalarga rioya qilishni talab qilishi mumkin ommaga ochiq bo'lmagan. Soliq va tartibga solish choralari bilan bog'liq muammolarni oldini olish uchun xorijiy investorlar ko'pincha xavfsizlikni ta'minlaydilar bevosita Prezident tomonidan tasdiqlanadigan Vazirlar Mahkamasining qarorlari orqali davlat imtiyozlari. Biroq, bular bor bo'lgan osongina qaytarib olinadigan.

Hisobotga ko'ra, O'zbekiston 190 davlat orasida 76-o'rinni (o'tgan yili 74-o'rinni) egallagan. Osonlik ko'rsatkichi mamlakatda tadbirkorlikni joriy etish 67,4 (66,33) ni tashkil etdi. Shu bilan birga, O'zbekiston davlatlar orasida 12-o'rinni egalladi "Korxonalarni ro'yxatga olish", "Elektr ta'minoti tizimiga ulanish" bo'yicha – 35 ta, "Majburiy ijro shartnomalar" – 41, "Kreditlar olish" – 60, "Minoritar investorlarni himoya qilish" – 64, "Soliq solish" – 64, "Ro'yxatdan o'tish mulk" – 71, "To'lovga layoqatsizlik to'g'risidagi qaror" – 91, "Qurilish uchun ruxsatnomalar olish" – 134 va "Xalqaro savdo" - 165.

Taqqoslash uchun biz rivojlangan davlatlardan birini "Biznes yuritish" reytingi bo'yicha o'rganamiz. Masalan, Singapur asosan ochiq investitsiya rejimi bilan tavsiflangan ochiq, kuchli savdoga bog'liq iqtisodiyotni saqlab qoladi; erkin bozorni qo'llab-quvvatlash va Singapurning iqtisodiy faoliyatini faol boshqarish uchun hukumatning qat'iy majburiyati bilan rivojlanish. Jahon bankining "Biznes yuritish 2017" hisobotida Singapur dunyodagi ikkinchi eng oson davlat deb topildi. biznes yuritadigan mamlakat. Jahon iqtisodiy forumi tomonidan 2017-2018 yillardagi Global raqobatbardoshlik hisoboti Singapur jahon miqyosida uchinchi eng raqobatbardosh

iqtisodiyot sifatida qayd etilgan. Singapur odatda eng kam korrupsiyaga uchragan davlatlar qatoriga kiradi mamlakat Osiyoda va bitta ning kamida buzuq ichida dunyo, va faol amalga oshiradi uning mustahkam korrupsiyaga qarshi kurash qonunlar.

Singapurning qonunchilik bazasi va davlat siyosati odatda xorijiy investorlar uchun qulaydir. Xorijiy investorlar qo'shma korxonalar tuzish yoki boshqaruv nazoratini mahalliy manfaatlarga, mahalliy va xorijiy manfaatlarga topshirish talab qilinmaydi investorlar bor Mavzu uchun bir xil Asosiy qonunlar. Alohida dan tartibga soluvchi talablar ichida biroz tarmoqlar (ma'lumotnoma Cheklovlar yoqilgan Milliy Davolash va Boshqa Cheklovlar), hukumat ekranlar sarmoya turli rag'batlantirish rejimlariga muvofiqlikni aniqlash maqsadida takliflar. Singapur hech qanday cheklovlar yo'q daromad yoki kapitalni qayta investitsiyalash yoki repatriatsiya qilish to'g'risida. Xalqaro arbitrajni o'z ichiga olgan sud tizimi va mediatsiya markazlari va xo'jalik sudi tomonidan tasdiqlanadi shartnomalar va qarorlarning muqaddasligi odatda deb hisoblanadi shaffof bo'ling va samarali majburiy.

Chet el investitsiyalarini rag'batlantirish to'g'risidagi qonun (FIPA) Respublikada xorijiy investitsiyalar to'g'risidagi asosiy qonundir Koreya. FIPA va tegishli qoidalar tadbirkorlik faoliyatini ochiq, shartli yoki qisman cheklangan yoki deb tasniflaydi xorijiy investitsiyalar uchun yopiq. Koreya Respublikasi qisman chet el orqali investitsiyalarni saqlab qolishga ustuvor ahamiyat beradi Investitsion ombudsman. Ushbu lavozim Prezident tomonidan topshiriladi va shikoyatlarni ko'rib chiqish organiga rahbarlik qiladi: xorijiy firmalarning muammolari bo'yicha ma'lumotlarni to'playdi va tahlil qiladi; va dan hamkorlikni so'raydi tegishli ma'muriy organlarga islohotlarni amalga oshirish bo'yicha tavsiyalar beradi; takomillashtirishga qaratilgan yangi siyosatlarini taklif etadi xorijiy sarmoya rag'batlantirish tizimi; va olib boradi tashqariga boshqa zarur vazifalar yordam berish investor kompaniyalar.

2019-yil 5-fevral kuni O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida qaror qabul qildi Jahon banki va biznes yuritishning yillik hisobotida O'zbekiston Respublikasining reytingini yaxshilash Xalqaro moliya korporatsiyasi. Qaror asosida unga muvofiq tartib tasdiqlandi Jahon

bankining yillik hisobotida O‘zbekiston Respublikasi reytingini yaxshilashning maqsadli ko‘rsatkichlari va “Biznes yuritish” xalqaro moliya korporatsiyasi respublikani reytingda 20-o‘rinni egallashini ko‘zda tutadi tomonidan 2022 – “Yaxshilash Biznes Boshqaruv – 2022”.

Shuningdek, xorijiy investorlarni jalb etish va milliy investorlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha qator imtiyozlar belgilandi. Sifatida Davlatimiz rahbari “Faqat investitsiyalarni faol jalb qilish, yangi ishlab chiqarish quvvatlarini joriy etish orqaligina iqtisodiyotimizni jadal rivojlantirishga erishish. Iqtisodiyotdagi ijobiy natijalar esa bizga imkon beradi izchil yig‘ilganlarni hal qilish muammolar ichida ijtimoiy shar.”

ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston va Yevropa Ittifoqi o‘rtasida sheriklik va hamkorlik to‘g‘risidagi bitim 1996 yil, 42-modda.
2. Prezidentning “Investitsiyalarni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori O‘zbekiston Respublikasidagi iqlim”. 2018 yil 1 avgustdagi UP-5495-son.
3. O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 25 dekabrdagi O‘RQ-son Qonuni 598 "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to‘g‘risida" 63-modda.
4. XVFnning tanlangan qarorlari va tanlangan hujjatlari, qirquinchi soni - VIII-modda, XVJning yuridik departamenti tomonidan tayyorlangan, № 2-sonli qaror.1034-(60/27), 1960 yil iyun, 2019 yil 30 aprel holatiga yangilangan.
5. O‘zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-oktabrdagi Qonuni.